

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย Guidelines for developing logistics for health tourism Loei Province

รดาสา เนตรแสงสี^{1*}, รัชชัญญา บุญฤทธิ์², กาญจนา ศรีบุรินทร์³

Radasa Netsangsee^{1*}, Patchateeya Boonyarit², Kanjana Sriburin³

^{1,2} สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

^{1,2} Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

³ Modern Trade Business Management, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: radasa.net@lru.ac.th^{1}, patchateeya.boon@lru.ac.th², kanjana.sri@lru.ac.th³

Received: February 21, 2025

Revised: June 23, 2025

Accepted: July 18, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว 2) ศึกษาคุณภาพการบริการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ให้บริการ ด้านสุขภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การถดถอยเชิงพหุคูณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวร่วมกับครอบครัวและเพื่อน ในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ มีความชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ภูเขาและคอก เลือกที่พักประเภทโรงแรมหรือรีสอร์ท และมีงบประมาณในการท่องเที่ยวประมาณ 3,000-5,000 บาท 2) ปัจจัยด้านโลจิสติกส์และศักยภาพด้านโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้านสถานที่และด้านการให้บริการมีอิทธิพล ต่อศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย ร้อยละ 32.6 3) แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรพัฒนาทักษะและศักยภาพบุคลากร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการขนส่ง การส่งเสริมการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างมาตรฐานการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการโลจิสติกส์ในพื้นที่อย่างบูรณาการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: การจัดการโลจิสติกส์, โลจิสติกส์การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Abstract

This research aimed to 1) study the tourist behavior, 2) study the influence of tourism logistics service quality on the efficiency of tourism logistics management and 3) propose guidelines for developing health tourism in Loei Province. This research employed mix-method approach. The sample consisted of 400 tourists who traveled to Loei Province. Data was collected using questionnaires and in-depth interviews. The key informants comprised 30 individuals, including health service providers, tourism operators, and relevant government officials. Data were analyzed using frequency, mean, standard deviation, and multiple regression. Qualitative data were analyzed using content analysis. The results of the research found that 1) most tourists traveled by private car with their family and friends during the weekends. They enjoyed nature – base tourism, specifically mountains and hills, chose hotels or resorts type accommodations, and had an estimated tourism budget of 3,000–5,000 baht. 2) The logistics factors and the potential for health tourism logistics were found to be at a high level. Specifically, the tourism logistics factors of places and service had an influence on the health tourism logistics potential of Loei Province, explaining 32.6 percent of the variance. 3) The guidelines for the development of logistics for health tourism should focus on enhancing personal skills and potential, improving transportation and infrastructure, promoting marketing strategies that effectively reached the target group, establishing quality and unique health service standards, and building collaborative networks among government agencies, private sectors and local communities for integrated development of tourist attractions and logistics management in the area, leading to long-term sustainability.

Keywords: logistics management, tourism logistics, health tourism

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และบริการด้านสุขภาพที่หลากหลาย ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ยั่งยืน และครอบคลุม โดยในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566–2570) ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพลิกโฉมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยให้มีคุณค่าสูง ยืดหยุ่นและมีการเติบโตแบบมีส่วนร่วม พร้อมชี้ชัดว่า “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์เป้าหมายนี้ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากสามารถส่งเสริมสุขภาพกายและใจของนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการสร้างรายได้แก่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) นอกจากนี้ ยังเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวคิดสุขภาพองค์รวมสู่อนาคตที่ยั่งยืน สอดคล้องกับวิถีชีวิตยุคใหม่ และเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจที่สามารถกระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่างทั่วถึง พร้อมกับการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2565)

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า ทั้งปี 2568 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวไทยอาจหดตัว 2.80% หรือมีจำนวน 34.5 ล้านคน ซึ่งจะทำให้รายได้การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติหดตัว 3% จากปี 2567 หรือมีมูลค่าอยู่ที่ 1.62 ล้านล้านบาท โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวไทยปรับตัวลดลงเกิดจากหลายปัจจัยลบ ได้แก่ ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย หลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับดารารจิน แผ่นดินไหวในเมียนมาและไทย ทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มเลื่อนการเดินทางมาไทย สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างอินเดียและปากีสถานที่เกิดขึ้นในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตลาดนักท่องเที่ยวทั้ง 2 ชาติที่มีแผนเดินทางมาเที่ยวไทย รวมทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจหลายประเทศที่ชะลอตัวกระทบแผนการเดินทางท่องเที่ยว (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเลย ได้บูรณาการสรรพกำลังและทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ เกษตรอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาคูณภาพชีวิต จังหวัดเลยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ครอบคลุมพื้นที่ 11,424 ตารางกิโลเมตร มีแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ 15 แห่ง และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ พร้อมกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การแช่น้ำแร่ร้อน การนวดแผนไทย และการฝึกสมาธิ โดยในปี 2566 จังหวัดเลยมีนักท่องเที่ยวเยือนจำนวน 2.8 ล้านคนต่อปี สร้างรายได้ 18.7 พันล้านบาท แต่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีเพียงร้อยละ 15 ของจำนวนทั้งหมด สอดคล้องกับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวในประเทศ ระยะใกล้ และคำนึงถึงมาตรฐานสุขอนามัย ด้วยศักยภาพและโอกาสดังกล่าว จังหวัดเลยจึงกำหนดจุดยืนที่ 1 เป็นเมืองการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อตอบสนองทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2570 (สำนักงานจังหวัดเลย, 2566)

แม้ว่าจังหวัดเลยจะมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากทรัพยากรธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการพักผ่อนและฟื้นฟูสุขภาพ แต่ยังคงขาดระบบโลจิสติกส์ที่สามารถรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การให้บริการ การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัด ยังไม่สามารถสร้างความประทับใจหรือความภาคภูมิใจจากนักท่องเที่ยว จากงานวิจัยของ Cheunkamon et al. (2021) พบว่า คุณภาพของโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อ “ความไว้วางใจ ความพึงพอใจ และความภาคภูมิใจ” ของนักท่องเที่ยว ดังนั้น หากจังหวัดเลยยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาโลจิสติกส์ที่เหมาะสม ย่อมทำให้ไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นหรือดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ Setthachotsombut & Sua-iam (2020) ได้ศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการขาดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้บริการ การไม่ใช้ข้อมูลร่วมกัน และการขาดระบบขนส่งที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน จำเป็นต้องมีการจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ โดยการนำศาสตร์ด้านโลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ การเคลื่อนย้าย การไหลเวียน ความเชื่อมโยงของสินค้า และบริการทางการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านเวลา และต้นทุน ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพและความยั่งยืนในการเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวและการกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการบริการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (tourism logistics management)

Mattfeld et al. (2016) อธิบายว่า การจัดการโลจิสติกส์คือระบบที่ผสมผสานการไหลของสินค้า บริการ ข้อมูล ทรัพยากรระหว่างต้นทางและปลายทาง โดยในบริบทของการท่องเที่ยว โลจิสติกส์จะเน้นที่การให้บริการที่เน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลางและการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเดินทางและที่พัก Pfohl (2023) ระบุว่า โลจิสติกส์เป็นฟังก์ชันสำคัญที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มคุณค่าและความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งในกรณีของการท่องเที่ยว โลจิสติกส์จึงต้องออกแบบให้ตอบสนองต่อความต้องการที่ราบรื่นและต่อเนื่องของนักท่องเที่ยว Christopher (2016) และ Harrison et al. (2019) เน้นว่า โลจิสติกส์และซัพพลายเชนต้องมีความยืดหยุ่นและตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความผันผวนสูง การจัดการที่คล่องตัวและการสื่อสารระหว่างเครือข่ายจึงเป็นสิ่งจำเป็น Akyurt & Ergün (2019) ระบุว่า การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว คือ ระบบที่สนับสนุนการเคลื่อนย้ายของนักท่องเที่ยวจากต้นทางสู่จุดหมายปลายทางอย่างเป็นระบบ รวมถึงการบริการหลังการเดินทาง การจัดการความปลอดภัย และการให้ข้อมูลท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ Khan et al. (2019) ชี้ให้เห็นว่า การจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังต้องอาศัยมาตรการด้านการเงินและกฎระเบียบ เช่น ภาษี การสนับสนุนจากรัฐ และโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์โดยรวม จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจึงไม่เพียงแต่หมายถึงการขนส่งหรือบริการพื้นฐานเท่านั้น แต่รวมถึงการบริหารจัดการทั้งระบบ ตั้งแต่การวางแผน การประสานงาน และการควบคุมให้ทุกกระบวนการเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นที่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การลดต้นทุน และการเพิ่มคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

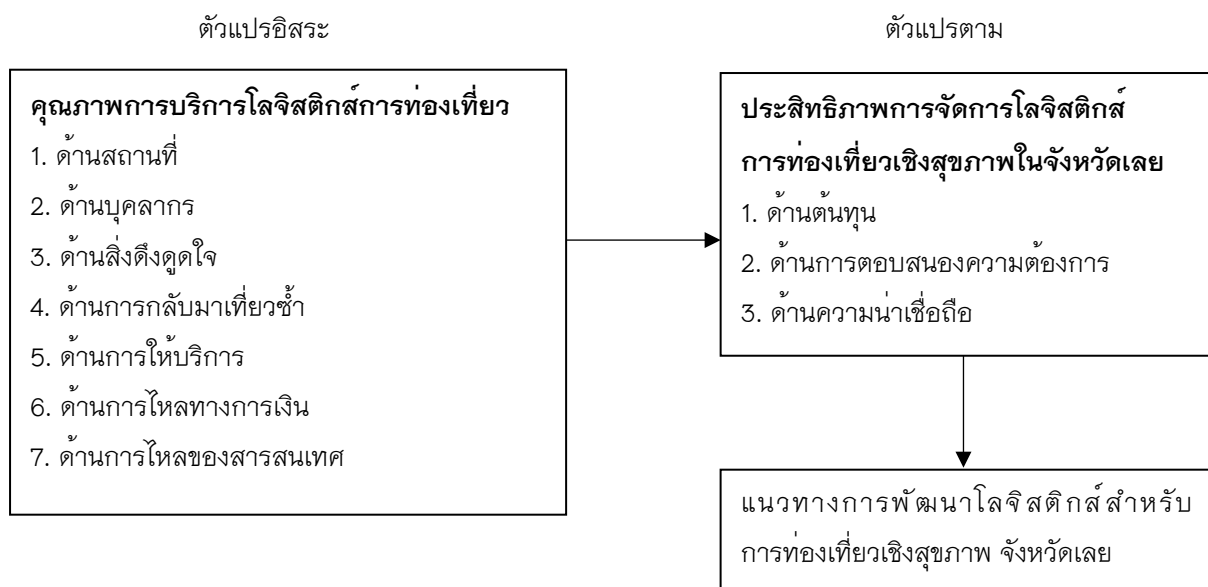
คุณภาพการบริการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (tourism logistics service quality)

Mentzer et al. (2001) นิยามคุณภาพบริการโลจิสติกส์ว่าเป็น “กระบวนการให้บริการที่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในแต่ละกลุ่ม โดยคุณภาพบริการโลจิสติกส์จะขึ้นอยู่กับการส่งมอบบริการที่แม่นยำ ตรงต่อเวลา มีการตอบสนองที่ดี และมีความน่าเชื่อถือในกระบวนการขนส่งหรือการบริการที่เกี่ยวข้อง Thongkruer & Wanarat (2021) เน้นว่าในบริบทของการท่องเที่ยวหรือการขนส่ง (เช่น สายการบิน) คุณภาพบริการโลจิสติกส์ต้องวัดได้จากองค์ประกอบหลัก เช่น ความรวดเร็ว ความแม่นยำ การเอาใจใส่ ความปลอดภัย และความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน Cheunkamon et al. (2021) พบว่า คุณภาพบริการโลจิสติกส์ในการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความพึงพอใจ ความไว้วางใจ และความภักดีของนักท่องเที่ยวต่อผู้ให้บริการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวโดยรวม Rahmianti et al. (2020) เสริมว่า การมีบริการโลจิสติกส์ที่มีคุณภาพ เช่น ความพร้อมในการขนส่งและบริการที่ตอบสนองได้รวดเร็ว ช่วยสร้างความภักดีใน

กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ Kazakov et al. (2023) กล่าวถึงการบริหารจัดการโลจิสติกส์ในสถานที่ท่องเที่ยวและศูนย์สุขภาพว่าคุณภาพของบริการโลจิสติกส์ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความต่อเนื่องในการให้บริการ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ Setthachotsombut & Sua-iam (2020) ยังระบุว่าคุณภาพของโลจิสติกส์ในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับทั้งการขนส่งท้องถิ่น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริการข้อมูล และการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ซึ่งหากขาดความต่อเนื่องหรือประสิทธิภาพจะลดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กล่าวโดยสรุป คุณภาพบริการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว โดยเน้นไปที่การให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติของเวลา ความสะดวก ความปลอดภัย ความน่าเชื่อถือ และความคุ้มค่า เพื่อสร้างความพึงพอใจและความภักดีในระยะยาว

สรุปการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยด้านสถานที่ บุคลากร สิ่งดึงดูดใจ การกลับมาเที่ยวซ้ำ การให้บริการ การไหลทางการเงิน และการไหลของสารสนเทศ ว่ามีอิทธิพลต่อศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลยอย่างไร โดยศักยภาพดังกล่าวพิจารณาจากต้นทุนที่เหมาะสม การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และความน่าเชื่อถือของบริการ การทบทวนวรรณกรรมเหล่านี้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเลย ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากร โดยใช้สูตรคำนวณแบบไม่ทราบประชากรของ Cochran (1953) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 โดยมีรายละเอียดในการคำนวณดังนี้

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการจะสุ่ม ซึ่งสามารถนำค่าสถิติในอดีตมาใช้แทนได้

Z แทน ค่าความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

d แทน แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

จากสูตรข้างบน แทนค่าได้ ดังนี้

$$\frac{.05 (1 - .05) (1.96^2)}{.05^2}$$

$$\frac{.25 (3.8416)}{.0025}$$

$$= 384.16 \text{ คน หรือ } = 385 \text{ คน}$$

เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างครอบคลุมพื้นที่ที่ทำการศึกษากิจกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็น 400 ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non-probability sampling) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (non-probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ซึ่งมี 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 4) ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ 5) ด้านการให้บริการ 6) ด้านการไหลทางการเงิน และ 7) ด้านการไหลของสารสนเทศ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นปลายปิดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย ได้แก่ 1) ด้านต้นทุน 2) ด้านการตอบสนองความต้องการ และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นปลายปิดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการโดย 1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (validity) ของเครื่องมือโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Consistency: IOC) โดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 และมีค่า IOC ผลรวม คือ .955 2) การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยว มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .913 และการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .920 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงสูง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- สถิติเชิงพรรณนา สำหรับด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ สำหรับปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- สถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อทดสอบปัจจัยด้านโลจิสติกส์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย

ผลการวิจัย

- ผลการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรข้อมูลเบื้องต้น

ตัวแปรเบื้องต้น	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	168	42.00
	หญิง	232	58.00
2. อายุ	20 - 29 ปี	238	59.50
	30 - 39 ปี	101	25.25
	40 - 49 ปี	30	7.50
	50 - 59 ปี	24	6.00
	มากกว่า 60 ปี	7	1.75

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรเบื้องต้น	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	4	1.00
	มัธยมศึกษาตอนต้น	13	3.25
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	80	20.00
	อนุปริญญาตรี หรือ ปวส.	81	20.25
	ปริญญาตรี	193	48.25
	สูงกว่าปริญญาตรี	29	7.25
4. อาชีพ	รับราชการ	65	16.25
	รับจ้างทั่วไป	70	17.50
	พนักงานบริษัท	65	16.25
	นักเรียน/นักศึกษา	131	32.75
	ทำธุรกิจส่วนตัว	61	15.25
	เกษตรกร	8	2.00
5. ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	42	10.50
	ภาคกลาง	104	26.00
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	203	50.75
	ภาคตะวันออก	31	7.75
	ภาคใต้	20	5.00
6. รายได้เฉลี่ย / เดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน	56	14.00
	5,000-10,000 บาท/เดือน	110	27.50
	10,001-20,000 บาท/เดือน	128	32.00
	20,001-40,000 บาท/เดือน	80	20.00
	มากกว่า 40,000 บาท/เดือน	26	6.50
ภาพรวม		400	100.0

จากตาราง 1 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถส่วนตัว จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72.25 และมีการพักค้างคืน จำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 88.75 โดยการตัดสินใจท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ เพื่อนและครอบครัว จำนวน 255 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.80 ผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จำนวน 109 คิดเป็นร้อยละ 17.87 ทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 32.13 ตามความสะดวกเมื่อใดก็ได้ที่อยากไป จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ - อาทิตย์) จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ด้วยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72.25 และชอบโรงแรม/รีสอร์ทไม่เกิน 3 ดาว จำนวน 199 คน คิดเป็น ร้อยละ 49.75 รองลงมาคือ โรงแรม/รีสอร์ท 4 ดาว ขึ้นไป จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมคือ ภูเขาและคอก จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 และน้ำตก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยวต่อครั้งประมาณ 2 - 3 วัน จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งชอบรับประทานอาหารที่ สวนอาหาร/ร้านอาหารใดก็ได้ จำนวน 305 คน

คิดเป็นร้อยละ 47.07 และมีค่าค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อคนประมาณ 3,000 – 5,000 บาท จำนวน 153 คิดเป็นร้อยละ 38.25 และ ค่าใช้จ่ายประมาณ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.50 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเลย เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ ด้านการให้บริการด้านการไหลทางการเงิน และด้านการไหลของสารสนเทศ ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อศักยภาพด้านโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งรวมถึงด้านต้นทุน ด้านการตอบสนองความต้องการ และด้านความน่าเชื่อถือการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยเลือกใช้วิธี Enter เพื่อให้สามารถเห็นอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวพร้อมกันช่วยให้การวิเคราะห์มีความครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้สามารถประเมินผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบผลในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเลย

Independent Variable	b	SE _b	β	t	p-value
(Constant)	1.403	.193		7.258	.000
ด้านสถานที่	.416	.062	.376	6.685	.000
ด้านการให้บริการ	.230	.052	.247	4.391	.000

$R = .330$, $R^2 = .326$, $SE_{est} = .61908$, $F = 19.281$, Sig. of $F = .000$

จากตาราง 2 พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลและสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว มีอิทธิพลต่อศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย คือ ด้านสถานที่ และด้านการให้บริการ ทั้งนี้สามารถอธิบายค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ ($R^2 = .326$) เท่ากับ ร้อยละ 32.6 หมายถึง ปัจจัยด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย ได้ร้อยละ 32.6 เปอร์เซนต์ ส่วนที่เหลือ อีกร้อยละ 67.4 คือ เป็นปัจจัยอื่นนอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ $y = 1.403 + .376$ ด้านสถานที่ $+ .247$ ด้านการให้บริการ

ค่า Beta (β) ของด้านสถานที่ = .376 หมายความว่า หากมีการพัฒนาด้านสถานที่การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ คาดได้ว่าศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย จะเพิ่มขึ้น 0.376 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่า Beta (β) ของด้านการให้บริการ = .247 หมายความว่า หากมีการพัฒนาด้านการให้บริการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ คาดได้ว่าศักยภาพด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดเลย จะเพิ่มขึ้น .247 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากผลการวิจัย สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดเลย ด้วยการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะความรู้ของบุคลากรในด้านการให้บริการที่ดี สร้างจิตสำนึกให้มีใจรักในงานบริการ (service mind) และใส่ใจ ทักษะการสื่อสารที่ดี และสถานที่ท่องเที่ยวต้องมีการเข้าถึงที่สะดวกทั้งการเดินทางโดยรถยนต์ รถสาธารณะและรถส่วนตัว มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ มีการออกแบบที่รองรับผู้พิการและผู้สูงอายุให้เกิดความปลอดภัย ระบบจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน มีช่องทางการติดต่อและสื่อสารกับนักท่องเที่ยวที่

สะดวก รวดเร็ว อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์และจุดเด่นที่ดึงดูดใจ ด้วยการนำระบบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ต้องสร้างมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย การรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่สภาพเดิม การกำจัดของเสีย อาทิ น้ำเน่า ขยะมูลฝอย โดยเฉพาะที่พักร้านอาหารที่อยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมและบริการที่หลากหลายรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวซ้ำ อีกทั้งยังมีการติดตามและประเมินผลความพึงพอใจ การจัดการร้องเรียนและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการจัดการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และอาศัยภูมิประเทศเอื้อต่อการผลิตสินค้าของจังหวัดเลยเพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวด้วยคุณภาพและราคาที่เหมาะสม

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบผลที่สำคัญ 8 ประเด็นดังนี้

1) การพัฒนาความสะดวกในการเดินทางและคมนาคม ควรปรับปรุงระบบการเดินทางทั้งถนนและบริการขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสุขภาพ เช่น การจัดเส้นทางคมนาคมที่มีป้ายบอกทางชัดเจน และการพัฒนาขนส่งที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ เช่น บริการจักรยาน เป็นต้น

2) การพัฒนาที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกสุขภาพ ส่งเสริมให้มีที่พักที่มีมาตรฐานและรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น โรงแรมหรือรีสอร์ทที่มีบริการสปา ฟิตเนส และโภชนาการที่ส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและฟื้นฟูสุขภาพ

3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเชิงสุขภาพที่หลากหลาย ควรสร้างและพัฒนาแพ็คเกจท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับสุขภาพ เช่น การทัวร์สุขภาพ การทำสมาธิ และการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจในด้านสุขภาพ

4) การพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ควรสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในจังหวัดเลย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการให้บริการด้านสุขภาพที่ครบวงจร

5) การส่งเสริมสุขภาพแบบบูรณาการ การผสมผสานบริการสุขภาพ เช่น การนวดแผนไทย โยคะ และสมาธิ กับกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ครบถ้วนและยั่งยืน

6) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการสุขภาพ ควรสร้างมาตรฐานในการให้บริการทางสุขภาพให้มีคุณภาพ โดยการพัฒนาศูนย์บริการบุคคล เช่น การฝึกอบรมแพทย์แผนไทย นักสปา และเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวที่มีความรู้ด้านสุขภาพ

7) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ใช้เครื่องมือการตลาดดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแพลตฟอร์มออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย รวมถึงการสร้างแบรนด์จังหวัดเลยให้เป็นจุดหมายปลายทางด้านสุขภาพ

8) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากชุมชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการจากชุมชน เช่น อาหารออร์แกนิก สมุนไพรท้องถิ่น และการบริการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งสามารถสร้างรายได้และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในท้องถิ่น

การอภิปรายผล

การพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย ควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดเลย ด้วยการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะความรู้ของบุคลากรในด้านการให้บริการที่ดี สร้างจิตสำนึกให้มีใจรักในงานบริการและใส่ใจ ทักษะการสื่อสารที่ดี ความสะดวกสบายและเข้าถึงได้ง่ายในทุกขั้นตอนของการเดินทางและบริการสุขภาพ โดยการพัฒนาคุณภาพที่พักและการให้บริการสุขภาพที่เป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ยังต้องมีการส่งเสริมการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลยประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ Swarbrooke (2005) พบว่า การพัฒนาทักษะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริการ และการสร้างจิตสำนึกที่มีใจรักในงานบริการเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในอนาคต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kritchanai et al. (2018) พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และการวางกลยุทธ์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการสร้างความสะดวกสบายในการเดินทางและการเข้าถึงบริการสุขภาพง่ายขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มองหาบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ งานวิจัยจาก Horadai et al. (2022) เสนอว่า การจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรเน้นการเพิ่มมูลค่าในการให้บริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดในบริบทที่กำหนด ซึ่งการพัฒนามูลค่าเพิ่ม และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่นั้น ๆ สำหรับงานวิจัยของ Medhekar (2025) กล่าวถึงความน่าสนใจและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน โดยการใช้หลักการของการจัดการโลจิสติกส์สีเขียวซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างการรับรู้ที่ดีจากนักท่องเที่ยวที่ใส่ใจในความยั่งยืน การพัฒนาแนวทางโลจิสติกส์เชิงยั่งยืนในจังหวัดเลยจะเป็นการเสริมสร้างความน่าสนใจและความยั่งยืนในระยะยาว ในขณะที่ Noppakate & Aunyawong (2022) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและความภักดีต่อแบรนด์จุดหมายปลายทางนั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในแง่ของการเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพในจังหวัดเลย และยังสอดคล้องกับ Andreu et al. (2021) กล่าวว่า ความท้าทายและโอกาสของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรพัฒนากลยุทธ์ที่ผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเข้ากับข้อเสนอด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายพร้อมทั้งรักษาความยั่งยืนและมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของเมืองและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย Pan et al. (2024) เสริมว่า การพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีคุณภาพสูงต้องให้ความสำคัญในด้านความยั่งยืน การปกป้องสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยต้องพิจารณาจากทั้งตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งจะสร้างโมเดลที่สมดุลที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับนโยบายและกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาที่มีคุณภาพสูงในระยะยาว นอกจากนี้ ภาคพร พงทอง และชัยพิสิทธิ์ ดิวสร้อย (2566) ยังระบุว่าความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดเลยเช่นการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์และความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการพัฒนาที่มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริการ การยกระดับคุณภาพการบริการที่เป็นเอกลักษณ์ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และการคำนึงถึงความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการนำแนวคิดโลจิสติกส์สีเขียวมาประยุกต์ใช้ ซึ่งองค์ความรู้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาที่สมดุลระหว่างการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน และการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว รูปแบบการพัฒนานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในบริบทที่ใกล้เคียงกัน โดยการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรในด้านการบริการสุขภาพและการท่องเที่ยว โดยเน้นที่การฝึกอบรมให้ความสำคัญกับการให้บริการที่มีคุณภาพ การสื่อสารที่ดี และการสร้างจิตสำนึกในการให้บริการอย่างมีใจรักและเอาใจใส่ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเลยได้อย่างครบถ้วนและมีคุณภาพ

1.2 ควรพัฒนาและยกระดับมาตรฐานของที่พักรับรองและบริการสุขภาพในจังหวัดเลย ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยอาจเน้นที่ความสะดวกสบาย ความสะอาด และความปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาบริการที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในบริการสุขภาพ

1.3 พัฒนาแผนการตลาดที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและช่องทางออนไลน์ เพื่อโปรโมทแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.4 ควรมีการพัฒนาและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย ให้มีความยั่งยืน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณค่าในด้านวัฒนธรรมและกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.5 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวกสบาย และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ง่ายขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีการปรับปรุงและสร้างเส้นทางเดินทางที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งในด้านการคมนาคมทางบกและทางอากาศ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ เช่น ระบบขนส่งสาธารณะและที่จอดรถ

1.6 การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ รวมถึงการร่วมมือในการพัฒนาบริการและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

1.7 ควรมีการพัฒนามาตรฐานการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยที่เข้มงวด เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเชื่อมั่นในคุณภาพของบริการและความปลอดภัยในการเข้ารับบริการสุขภาพ โดยการให้การดูแลที่มีมาตรฐานสูงและการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมในเรื่องของกลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการโปรโมทบริการสุขภาพที่มีคุณภาพในจังหวัดเลย

2.2 การวิจัยควรเพิ่มการพัฒนาและส่งเสริมสินค้าชุมชนหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดเลย เช่น สินค้าหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ หรือสมุนไพรท้องถิ่นที่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งจะช่วยให้มูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวในพื้นที่

2.3 การวิจัยควรเพิ่มการพัฒนาทักษะบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งในด้านการแพทย์ การดูแลสุขภาพ และการบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในสุขภาพ

2.4 การวิจัยควรเพิ่มการพัฒนาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อสิ่งแวดล้อมในจังหวัดเลย จะช่วยให้สามารถพัฒนานโยบายที่ยั่งยืน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.5. การวิจัยควรต่อไปควรศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบอัตโนมัติในการบริหารจัดการโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ เช่น การพัฒนาระบบการจองบริการสุขภาพออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีในการติดตามการให้บริการ และการจัดการข้อมูลของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2568 จาก https://secretary.mots.go.th/download/article/article_20230327145011.pdf.
- ภคพร ผงทอง และชัยพิสิทธิ์ ดิวสร้อย. (2566). ความร่วมมือสหพลายชนที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ตำบลโคราข อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 2(2), 78–91.
- สำนักงานจังหวัดเลย. (2566). *แผนพัฒนาจังหวัดเลย (พ.ศ. 2566 – 2570)*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2568 จาก https://drive.google.com/drive/folders/1MA6INvff_PhY6TYZAPHsaWVK25pUsg3D.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้น 1 มิถุนายน 2568 จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2568). *ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวไทยเผชิญหลายปัจจัยลบ คาดทั้งปี 2568 หดตัว 2.8% ครั้งแรกในรอบ 3 ปี หรือมีจำนวน 34.5 ล้านคน*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2568 จาก <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/TH-Tourism-CIS3581-FB-2025-05-16.aspx>.
- Akyurt, H., & Ergün, M. (2019). Logistics management in tourism. In S. E. Dinçer, S. Sönmez, M. Bostancı, & E. Özçoban (Eds.), *Research & reviews in social, human and administrative sciences* (pp. 103–114). Gece Kitaplığı.
- Andreu, M. G. N. L., Font-Barnet, A., & Roca, M. E. (2021). Wellness tourism–new challenges and opportunities for tourism in Salou. *Sustainability*, 13(15), 8246.
- Cheunkamon, E., Jomnonkwao, S., & Ratanavaraha, V. (2021). Impacts of tourist loyalty on service providers: Examining the role of the service quality of tourism supply chains, tourism logistics, commitment, satisfaction, and trust. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 23(6), 1397–1429.
- Christopher, M. (2016). *Logistics & supply chain management* (5th ed). Pearson Education Limited.

- Cochran, W. G. (1953). Matching in analytical studies. *American Journal of Public Health and the Nations Health*, 43(6, Pt. 1), 684–691.
- Noppakate, K., & Aunyawong, W. (2022). The relationship of tourism logistics management and destination brand loyalty: The mediating role of Thailand tourist satisfaction. *International Journal of Health Sciences*, 6(S6), 356–366.
- Harrison, A., Van Hoek, R., Skipworth, H., & Aitken, J. (2019). *Logistics management and strategy* (6th ed). Pearson Education Limited.
- Horadal, K., Lertpatcharapong, R., & Niyom, P. (2022). A model of value-added health tourism logistics management to conform with Eastern Economic Corridor (Eec) context. *Journal of Positive School Psychology*, 6(8), 4853–4866.
- Kazakov, A., Mashika, H., Mosiuk, S., Voitovych, S., Sorokoumov, H., & Saichuk, V. (2023). Logistics management of health resorts and tourism facilities. *Review of Economics and Finance*, 21, 609–615.
- Khan, H. U. R., Zaman, K., Shoukry, A. M., Sharkawy, M. A., Gani, S., Sasmoko, Ahmad, J., Rameli, M. R. R, & Hishan, S. S. (2019). Tourism logistics management through financial and regulatory measures: Evidence from a panel of countries. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 24(5), 443–458.
- Kritchanchai, D., Hoeur, S., & Engelseth, P. (2018). *Develop a strategy for improving healthcare logistics performance. Supply Chain Forum: An International Journal*, 19(1), 55–69.
- Mattfeld, D., Spengler, T., Brinkmann, J., & Grunewald, M. (Eds.). (2016). *Logistics management: Contributions of the section logistics of the German academic association for business research, 2015, Braunschweig, Germany*. Springer.
- Medhekar, A. (2025). Sustainable health and medical tourism green In *Eco-logistics and Sustainable supply chain innovations*, (pp. 321–344). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-6175-7.ch012>.
- Mentzer, J. T., Flint, D. J., & Hult, G. T. M. (2001). *Logistics service quality as a segment-customized process. Journal of marketing*, 65(4), 82–104.
- Pan, H., Mi, H., Chen, Y., Chen, Z., & Zhou, W. (2024). Measurement and Evaluation of the Development Level of Health and Wellness Tourism from the Perspective of High-Quality Development. *Sustainability*, 16(18), 8082.
- Pfohl, H.-C. (2023). *Logistics management: Conception and functions*. Springer Nature.
- Rahmiati, F., Othman, N. A., Bakri, M. H., Ismail, Y., & Amin, G. (2020). Tourism service quality and tourism product availability on the loyalty of international tourists. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(12), 959–968.
- Setthachotsombut, N., & Sua-iam, G. (2020). Tourism value chain management and tourism logistics in Ubon Ratchathani Province, northeast Thailand. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 9(1), 1–11.
- Swarbrooke, J. (2005). *Sustainable tourism management*. CABI Publishing.
- Thongkruer, P., & Wanarat, S. (2021). Logistics service quality: where we are and where we go in the context of airline industry. *Management Research Review*, 44(2), 209–235.